

ПРИЛОГ ПРОУЧАВАЊУ БИОГРАФИЈЕ СЛАВНОГ ТРУДБЕНИКА, ЛЕКАРА И ЗАСЛУЖНОГ ПРОПАГАТОРА АСТРОНОМИЈЕ ПРОФ. ДР РАДОВАНА ДАНИЋА

БОРЉЕ ПЕТКОВИЋ

Параћин

Резиме: Аутор је настојао да пред читаоце разастре троструку истину о пуковнику Проф. др Радовану Раду Данићу, вишеструко заслужном пропагатору астрономских вештина, једном од послератних реоснивача и дугогодишњег председника Астрономског друштва и руководиоца Народне опсерваторије, коме је већ више пута одавана почаст по том основу, специјални бројеви „Васионе, чланци у нашем зборнику и др. То је обавезивало аутора да пажљиво приступи новом покушају осветљавања овог лика, пошто је публикавање пародије анонимног песника (*Биографија славног трудбеника*) отворила простор за нова промишљања и домишљања, укључујући и питање њеног ауторства, при чему су испливала на површину два не мање славна имена његових гимназијских другова: Станислава Винавера и др Милоша Ђорића, опробаних пародичара. Мада се по том питању није коначно определио, аутор је, по скромној процени квалитета пародије, ближи уверењу да је аутор др Милош Ђорић, мада не искључује могућност коауторства са Винавером, чак ни да је аутор неко треће лице. Најприхватљивије му је решење да је у питању радна верзија др Милоша Ђорића, у чијој заоставштини је и пронађена.

Пишући овај рад, аутор је покушао да прикаже три тешко разлучиве Данићеве биографије, ону писану на основу биографских чињеница, другу писану у облику мемоарских записа његових ученика и пријатеља и у пародији осветљен лик, при чему је извајан посебан, дакле, уметнички извајан лик под именом др Данића. Овај трећи лик, условно речено, носи ову тему, што је наглашено већ у наслову, јер нам приказује Данића из три периода живота (младост - глума; радне године – медицина; старост – астрономија), јер је и овај прилог тако писан. Мада се не сме поистоветити уметнички лик са историјском личношћу, приказана је блискост ова два лика у основним цртама. Аутор је искористио овај прилог да, пошто са теренских истраживања има неискоришћена два асоцијативна документа, да их презентира као прилоге.

Кључне речи: Пуковник проф. др Радован Рада Данић, хирургија, астрономија, аматерска астрономија, биографија, пародија

1. ПРЕДГОВОР

У нашим зборницима (IV, VII) објављена су три прилога која се у основи односе на порекло, живот и рад др Радована Данића (Брана Димитријевић), као и пародија његовог живота анонимног аутора („В“), уз покушај решења псеудонима сведеног на два позната српска пародичара и његових гимназијских другова (Станислав Винавер и др Милош Ђорић), из пера Драгане Бедов и Бране Димитријевића. Питање је остало отворено за даља истраживања, с тим што се ни ја не усуђујем да га коначно затворим. Моја намера је да у свом прилогу представим живот и дело др Данића и у светлу богате мемоарске презентације из специјалног броја „Васионе“ (1/1989), контрирајући га са пародијом *Биографија славног трудбеника*. Контрирајући историографске и мемоарски пласиране чињенице са естетски пласираним чињеницама (*реалним* и *измишљеним*), показате се да су те две личности (реална и уметнички извајана у пародији) дубоко повезане и приказују једног горостаса који је, чега се све дотакао, остваривао на завидном нивоу, најпре као глумац-аматер, потом као лекар-хирург, затим као астроном-аматер, кад је остао у пензији.

У време када се пише овај прилог за нашу Конференцију (XII), 130 је година од рођења проф. др Радована Рада Данића, што је леп повод. Ја, истина, нисам, за разлику од огромне већине њених учесника, ни на који други начин везан за Астрономију сем читалачког и песничког искуства, и то интезивније тек од укључивања у њен рад од четворке до сада. Имам, дакле, њених осам зборника (IV-XI). Отуда сам се прихватао књижевних и сличних тема из космопоетике а поносан сам и захвалан господину Милану С. Димитријевићу, челном организатору Конференције и уреднику зборника, што ми је континуираним објављивањем омогућио да афирмишем своје деконструисане сонете с репом и са (обостраним) акростихом у огледалу. У потрази за темом, овом приликом, по ко зна који пут сам прегледао наше зборнике, нешто читао, нешто читуцкао, тек нешто ме је привукло знаменитом лекару и послератном астроному - аматеру и ентузијасту, проф. др Радовану Данићу. Можда чињеница, да су два рада, један о његовим прецима, други о њему, у истом зборнику, када сам се и ја у њему појавио. (Димитријевић 2007а, 2007б) Уз то, пар година касније, у седмици се појавила пародија (*Биографија славног трудбеника*) његовог живота и јавног ангажовања у трима областима за три периода живота: глума (младост), хирургија (професионално ангажовање) и астрономија (астрономски аматерски рад у послератном периоду и у пензионерским данима), уз уводну пропратну белешку да се иза овог текста потписано „В“ не може одгонетнути, уз алтернативу, да су њени могући аутори, Данићеви београдски школски другови, славни новинар и књижевник - пародичар Станислав Винавер и мање познати песник - пародичар, земунски и нишки лекар др Милош Ђорић, у чијој заоставштини је ова пародија и нађена. (Бедов, Димитријевић 2014: 905-912).

Пошто је овом другом пародичару на сахрани говорио др Милорад Михајловић, чије име сада носи Дом здравља у Ражњу, а ја то посмртно слово код себе имам у рукопису, учинило ми се да то могу, уз пригодан текст објавити овом приликом. Утолико пре, што сам из поменутог Димитријевићевог текста приметио да је са клинике на којој је Данић био директор пошао у свет науке и праксе будући академик, уролог др Сава Петковић, чији је син био немирнијег духа од Данића у младости а ја поседујем оригинално писмо где сина студента грди због неодговорног понашања.

Пријавио сам тему и, узгред, замолио др Милана Димитријевића, да ми достави нешто о Данићевом ангажовању на популаризацији Астрономије, што је он одмах и учинио, шаљући ми специјални број *Васионе* посвећен Данићу, са чим ме је додатно обавезао да се теми посветим још озбиљније него што сам то у тренутку пријаве замислио.

Постоји ту, сада признајем, и нешто што сам напред, не случајно, прећутао. Жацнула ме је година Данићеве смрти, 1979. година, умро је, дакле, са осамдест и шест година. Пошто ми је хирург прим. др Александар Ђорђевић са Кардио-хирургије Клиничког центра у Београду обећао десет година живота са уграђеним вештачким срчаним залиском и аортним бај-пасом а то је 2026. година, када ћу ја имати осамдесет шест година, колико и покојни Данић, када је „отишао међу звезде“. Зато сам, признајем, пажљивије читао мемоарска сећања, посебно на његове позне дане, и упоређивао их са својим. Тако је настао овај прилог, који предајем уреднику, уз велику захвалност, на даљу надлежност. Вредело је упознати овог великог човека и заслужио је да се повремено о њему нешто каже, из по неког новог, па и необичног, угла, како ја најчешће пишем.

Када сам својевремено, пред спомеником Деспоту и Песнику Стефану Лазаревићу, оном на Калемегдану, господину Милану С. Димитријевићу уручио ванредно признање *Poeta primus* „Јухорског ока“, истакао сам и његов ренесансни дух, иза чега је стајао васпитачки дух његовог оца Сергија, познатог историчара, етнологa, песника, колекционара ... а нисам знао да је имао испред себе и такве људе, као што је био Данић, чак и у позним годинама свога живота, с чијим кратким сећањем на Данића започињем овај прилог:

„Професора Данића упознао сам у његовим позним годинама, када сам као млади члан Астрономског друштва започео са својом делатношћу на Народној опсерваторији и у часопису 'Васиона'. Моје прве покушаје, а нарочито рад на *Новостима и белешкама*, професор Данић је стрпљиво охрабривао, а његови мудри савети и примедбе, те он сам, као оличење животног оптимизма и енергије, помагали су ми да устрајем.“ (*Васиона*, Димитријевић 1989: 8)

Сличним мемораским исказима испуњен је цитирани број овог часописа, уз бројне друге оцене и виђења Данића и његовог дела. После читања њихових записа, постао ми је јаснији међуратни дух грађанског Београда.

који сам раније нашао у *Симфонији Винавер* Милована Витезовића, где сам у једној епизоди која се дешава у Земуну, нашао и др Милоша Ђорића, Винаверовог конкурента за псеудоним „В“ којим је потписана *Биографија славног трудбеника*. (Витезовић 1996: 29) Оно што није рекао Димитријевић, потражићу у осталим сећањима, посебно оних из *Васионе*. У раду ћу углавном користити компаративни метод, уз анализу садржаја његових биографија.

2. АНАЛИЗА ДАНИЋЕВИХ БИОГРАФИЈА

Имам их више на располагању, целовите су три и употребљиве за ову прилику: Бране Димитријевића, Милана Јеличића и Анонимуса „В“, као пародију. Две, дакле, пледирају на коришћење сазнатих чињеница, прва углавном тежиште има на медицини, друга је нешто детаљнија код астрономије, трећа чињенице подређује уметничко-естетском утиску а писана је у римованим дистисима дванаестерца, који је код писаца из Данићеве генерације био популарн у њиховим млађим данима. (Витезовић 1996:10) Пошто ја немам намеру да се детаљно бавим овом темом, ја ћу се одмах одредити: анализираћу све три и, надам се, показати, да су сва три, па и мемоаристи у својим сећањима, имали пред собом једну занимљиву личност, горостаса од младости до дубоке старости, сви су тога били свесни, без обзира да ли су се при презентацији његовог лика служили чињеницама или су његов живот сагледали као изврнуту рукавицу, да се изразим народним изразом, када га је један од његових вршњака и гимназијских другова пародирао. Према досадашњим истраживања могли би то бити Станислав Винавер или др Милош Ђорић. (Бедов, Димитријевић 2014: 905-906) Не треба искључити ни њихово коауторство, пошто се „В“ у *Посвети Биографије славног трудбеника* обраћа у множини. Да је прича о Данићевим „несташлицима“ кружила међу његовим познаницима, не треба сумњати, пошто је континуирано био у најмању руку нешто другачији, у односу на стандардан грађански сталез, ма колико да су се и он и његова супруга трудили да се томе прилагођавају. Време, ратови и револуција, су чинили своје, чему се требало повиновати, уз никакве изгледе на успех у супротстављању.

А) Општи осврт на три целовите биографије.- Сва три поменута биографска текста имају своје специфичности, на које је добро указати пре упуштања у компаративну анализу. Димитријевићева је писана, тако и публикована, као друга, природни наставак прве, у којој су дати детаљни подаци о Данићевим прецима, с посебним освртом на оца му, познатог београдског психијатра др Јована Данића. Из ње сазнајемо о њиховом цинцарском пореклу (Дани) и трговачкој припадности Београду, турском па српском, повремено аустро-угарском, уз постепено претапање у српско море и додавањем „ћ“ на крају потпуно посрбљени.

У наставку је биографија са провокативним насловом, у другом делу („најбољи Чичин ђак“), замка у коју сам и ја упао, мислећи на генерала Михаиловића, а не на прослављеног српског санитетског бригадног генерала хирурга проф др. Михајла Мике Марковића-Миклоша. Текст биографије ме је разуверио у вези са личношћу али не и у провокативну позадину, када сам нашао овај детаљ о Данићу за време Другог светског рата:

Он је наставио да ради у Главној војној болници у Београду: „Средином 1942. године ухапшен је од Гестапоа. Под којом оптужбом?“, пита се Димитријевић и с позивом на ратне успомене М. Жикића, Данићевог колеге хирурга из међуратног периода, објављене после рата у Америци, одговара: „Данић је већ пре јуна 1941. прихватио наређења и овлашћења пуковника Михајловића за организовање санитета Војске у отаџбини. А потказан је од стране двојице болничара чланова комунистичке партије. Према послератној верзији, Данић је помагао Космајски партизански одред. У недостатку доказа, јер за собом није оставио писани траг, послат је у заробљенички логор.

У логору Хамелбург постаје шеф оскудно опремљене логорске амбуланте. Ту се упознао с Пером Ђурковићем, и страшно везује за астрономију. Немачки лекари који су Данића веома ценили, дотуриће му кришом Стремгинов уџбеник. Страст и пркос ишли су дотле да је у логору тајно конструисао телескоп, боље рећи дурбин, за посматрање небеских појава.“ (Димитријевић 2007б: 371-372) Пошто нас је упознао са успешним лечењем америчког високог официра, аутор записује напред најављену, по мени, своју заједљиву опаску.

Аутор нас даље упознаје са Данићевим послератним укључивањем у јавни живот, као лекар и астроном - аматер: „Успех у лечењу Ватерсове ране донео је код Американаца Данићу велики углед, а можда му је спасао, ако не живот, или робијање, а оно барем положај по повратку у отаџбину. Јер је разлог његовог хапшења од стране Гестапоа, још био нерасчишћен. За сад доступна архивска грађа разјашњењу доприноси само донекле. Данићев досије, у Архиву Србије, је непотпун. Али овечан славом, по повратку у Београд, распоређен је у новосадску војну болницу. Признат му је и пуковнички чин. А касније ће учествовати у оснивању ортопедско-хируршког одељења Војно-медицинске академије, те до отварања свих архива остаје претпоставка, да је по повратку из ропства - са својим неискорењеним смислом за хумор - пристао на уподобљавање властите биографије новим животним условима - није помагао *оног* већ *овог* Дражу. Није Михајловића него Марковића. Није био шеф Равногорског санитета, већ дародавац Космајског партизанског одреда.“ (Димитријевић 2007б: 172)

Читао сам више мемоарских књига о немачким логорима, па и овом, чак сам двома од тих књига био приређивач и уредник, један аутор је био активни генерал, други резервни официр, обојица се нису вратили у земљу, тако да се осећам подобним да ову ствар кратко прокоментаришем. У логору су официри идеолошки били подељени у три групе, једни за Дражу, други за

Тита, трећи су били аполитични. Први су углавном отишли на Запад, други и трећи су се вратили у земљу. Пре верујем, да је Данић, као лекар, лечио логораше без обзира на њихову идеолошку припадност, као што не одбацујем могућност да је и за време окупације, док је био у Београду, помагао и Дражине и Титове борце („шумце“), кога, колико и како неважно је, ризик је био и за једне и за друге. С друге стране, он је као искусан хирург 1945. био више него неопходан, нарочито због последица Сремског фронта. Без озбиљних гаранција, добијених од ратних победника, верујем да се не би вратио у земљу. Ту видим и могућност да му је биографија адекватно прилагођена. Он се коректно понашао према новој власти, прихватио је као чињеницу и њој се прилагодио. Отуда садашње генерације могу само да му скину капу и да се са захвалношћу сећају његовог имена.

Под стандардним насловом за ове прилике (*Проф. др Радован Данић, кратка биографија*), Милан Јеличић је излучио све битно о Данићу и објавио у поменутом специјалном броју *Васионе*, деценију после његове смрти. Уредник ју је пласирао одмах после Данићеве фотографије и објашњења да је у питању Споменица поводом десетогодишњице од смрти (21.1.1893 - 4.6.1979 - 1989.) и да „садржи 32 прилога његових ђака астрономије као и других сарадника“. (Васиона, Димитријевић 1989: 1) На крају часописа приложена је Данићева прелиминарна библиографија, коју је Јеличић саставио и која се може сматрати биографском целином, какве се обично у таквим приликама објављују као биобиблиографије. Овако постављен Јеличићев текст биографије на својеврстан начин позива читаоца да урони у приложене мемоарске записе Данићевих ученика и сарадника, што сам и ја са задовољством учинио.

За општи осврт на Данићеву животну биографију, најимпресивније су речи Бране Димитријевића: „У Данићевој близини осећала се радост живљења. Био је од оних људи чија се срећа састојала од збира среће осталих људи. Његов однос према младима подсећао је на однос античких филозофа према својим ученицима... Био је учитељ наука, уметности, вештина, живота уопште. Ни у једном његовом поступку није се могао наслутити траг личног, материјалног интереса. Ширином и дубином свога живота деловао је нестварно.“ (Димитријевић 2007б: 372)

Једна реалистична биографија је овим речима преусмерена на митопоетску, која је погодна за контрирање, што је имао у виду и „В“ када је, верујем, крајем педесетих писао ову трећу, пуну шаљивих, па и заједљивих и неукусних, опаски..

Та трећа, антиподна, *Биографија славног трудбеника*, коју су приређивачи окарактерисали као пародију, а ја у шаљивом жаргону, читаоцу препоручио као „изврнуту рукавицу“, уствари једна је шаљива песма малог обима, садржи 337 стихова, подељена је у три дела: *Глумац* (60), *Лекар* (81) и *Астроном* (64), са *Посветом* (21), која се може сматрати и уводним делом, уз посебан прелазни катрен од првог на други одељак и издвојену завршницу која позива на читање и обећава наставак, пошто ју је „В“ спремао за новине.

До сада није познато да ли је била објављена пре публиковања у нашем зборнику (VII). При прекуцавању, шести стих завршнице остао је оштећен за два слога, пошто је писана у римованом дванаестерцу а није искључено да је гласио: *Ил' његовој нека одмах (све то) јаве млади*. У загради је једна од могућих алтернатива. („В“/Аноним 2014: 912) Последњи стих из *Посвете* такође је неко накнадно кориговао и од дванаестерца направио тринаестерац, тако да је сада рогобатан: *Да се створи таленат доктор - Динић Раде!* Или је „се“ вишак“ или је *талент* замењен са правописно исправним *таленат*. (Исто: 907) Обе верзије (*талент*, *таленат*), нашао сам у Ђорићевим (псеудоним: *Уздах Сутончић*) епиграмима, посвећеним Трајку Ђирићу - Млађем (Винаверов псеудоним): 1. *Драга мадам, / на колена пред вас падам, / да вам један проблем задам: / песник бесан, талент тесан, - / чему, мадам, да се надам?!* 2. *Мојих жеља идеалност / и талента сва реалност / и критике сва фаталност / свукоше ме у баналност. / И сам себи велим: Брајко! / Доћи ће ти главе - Трајко!* (Бедов 2018: 743) Штета што немам Трајкове (Винаверове) стихове који су Сутончићу (Ђорићу) послужили у овом случају за пародирање.

Аутор поеме се, као и у цитираном стиху из завршнице, у *Посвети* обраћа Данићевој супрузи Десанки, „тетка Деси“ из више мемоарских записа, „брижним“ стиховима за оно што се дешава њеном супругу и њој поред њега, у подсмешљивом тону: *Усхићеној љуби хирурга и глумца, / Што кроз љубав нежну сав од среће бунца, / Славној жени једног славног астронома, / Што планете јури с балкона свог дома, Другарици нашој звездоловца дивног, / Колико маторог тол'ко и наивног, / А са жељом да га чува од свих зала, / Злих очију, бува и пуних бокала, / па да их обоје Господ Бог поживи, / Мада за зулуме ми им нисмо криви!* (Исто: 907) Као што се из цитиране прве половине *Посвете* види, најављује се биографија „славног трудбеника“, почев од његове младости (*Глумац*), преко зрелог доба (*Лекар*), све до старости (*Астроном*).

Употреба совјетског термина „трудбеник“, преузета у духу послератног соцреализма, указује на многе „ствари“ и „догађаје“ који ће се у поеми појавити. Наравно, читалац, као што сам ја овде учинио, постепено ће схватити да се ради о „изврнутој рукавици“. Оно што у њој пише су естетски интониране чињенице и треба их посматрати искључиво у књижевно-естетском контексту, а не у контексту реалног живота, мада то тако на први поглед изгледа. Сигурно је Данић гледао небо и са свог балкона али то за његово ангажовање у овој области није битно. Међутим, добро је пронађено место за шаљиве догодовштине, што ћемо видети касније. Но, пођимо редом, размотримо област по област, како је Радован Рада Данић, описан и као историјска чињеница и као лирски јунак, од глумца у младости дошао до славног хирурга, астронома-аматера и заслужног пропагатора „активног погледа у небо“.

Б) *Данић као глумац-аматер*.- Јеличић каже кратко: „У младим годинама показивао је склоност ка глуми, музици и медицини.“ (Васиона, Јеличић 1989: 2) Нешто више налазимо код Димитријевића: „Беше немиран и радознао дечак чак, спадало. те ни његово ђаковање није баш ишло глатко. Али отац његов беше доследан педагог. Наоко ситни неуспеси у школи нису се праштали; а о глумачком позиву, касније, није могло бити ни говора, те по свршеној гимназији Радован отпоче студије медицине у Минхену. Из тог периода сачуван је понешто замагљен његов лик из још необјављених дневничких забелешки млађе ћерке др Михајла Петровића, Вере, којој је тада деветнаеста. Описан је као весео и привлачан, а потом 'оптужен' да је склон коцки.“ (Димитријевић 2007б: 358-359)

О педагогији његовог оца, сведочи један од мемоариста из *Васионе*, додуше потписан загонетно (Н.Н.), коју је вероватно чуо од Данића, свакако накићену: „У младости, професор Данић је био стођаво. Попустивши у учењу и добивши слабу оцену из српско-хрватског језика у гимназијским данима, отац Јован га је послао на дуборезачки занат говорећи: 'Онај ко не може да добије прелазну оцену из матерњег језика, тај је за занат, а не за школу.' Радећи код Јовановог пријатеља дуборесца, он није као остали шегрти спавао код газде, нити је радио послове ван радионице. Код газде се није ни хранио, али је зато код куће обедовао са послугом. За њега је била најтежа казна што за столом није могао да буде са родитељима и браћом. Под старост је говорио да и данас зна да ради неке дуборезачке ствари.“ (Васиона, Н.Н.1989: 18) Ови Данићеви младалачки излети у сфери уметности, допринели су да се, уз медицину, радо служио народним и сопственим досеткама, поетским цитатима, а нарочито музиком, Из изложених биографских података, јасно произилази да је медицина као његов избор занимања била усмеравана од низа друштвених чинилаца, не само од родитеља, мада је вероватно тај утицај био одлучујући, та породична традиција присутна је и данас. О томе постоји запис и код једног мемоаристе у *Васиони*: „Питали смо професора једном, код њега кући, како се одлучио да студира медицину. Из хуманитарних разлога или нечег другог? Узобилио се и занео. 'Да, сигурно, било је то из хуманих разлога. Али код свих нас у то доба, код целе генерације, постојало је још нешто. Читава атмосфера, Хегел је тада био на гласу, да се види, да се објасни како ради човек, да се схвати тај *corpus humains*...“ (Васиона, Мијић 1989: 16)

Међутим, „В“ је од младалачких глумачких излета успео да измашта лепе детаље, да цитирамо неке: *Дете било бистро, а нарав му ведро,/ Те многи мислише. не гине катедра,/ Ал' још у детињству он у лево скрете,/ у глумачку фајту мал'те не улете./ Лептир машина, шешир, обод од два хвата,/ Сва му позоришта отворише врата,/ Он поче да игра и гестикулира,/ И чувене глумце игром имитира,/ Никад није, веле, да само штатира,/ Ни глумице редом да штипка и дира.* („В“ 2014: 907-908) Ређају се затим бројни стихови којима се у шаљивом тону описује део театарског опсега Београда с почетка XX века, нарочито старије генерације, односно

„школе“, помињу се чак поименично поједини актери: Божа „дикција“, његова „партнерка Жандар-Мара“, у наставку цитирам самог стихотворца: *Режију комада научи га Вера,/ Код познатог свима Трише лицитера,/ Језик и дикција овог славног тића,/ Труд и рад су Мике Расантијевића. (Исто: 908)* Пласира се потом његова популарност код београдске публике: *Цео је Београд вол'о Глумца Раду,/ Могли би за њега и главу да даду,/ А гимназијалке к'о и шипарице, / Обожавале га, пиљиле у лице,/ Док он већ позира Талију и Кина,/ Са осмехом гледа слатка лица њина./ Љубазно им увек отпоздравит знао,/ Сваки његов поглед за њих значи „јао“! (Исто)* Глумачку му каријеру овако закључује: *Све је тако ишло до после матуре,/ Обожавале га шипарице, цуре,/ Али по матури, за њих не би мира,/ Он у Минхен крену глуму да - студира./ (Исто)* За биографистику би било интересантно да ли је најпре уписао глуму или одмах, по доласку у Минхен, медицину. За сада, глума је више била младалачка игарија, подстакнута бујном маштом која би хтела све што јој се допадне да и оствари.

Ево како „В“ пребаци свог јунака после глуме на медицину, што је прелазни катрен на нову тему, Данића као лекара: *Шта је после било, ту анали ћуте,/ Ваљда и због тога и тур му пожуте,/ Због разочарења друго сунце сину,/ Па другог семестра плус на - медицину!* „В“ је стварао свог Раду Данића, јунака своје поеме, по својој визији и овде му је неопходан драматичан преокрет, те је то изразио преко неуспеха на глуми у првом семестру (*„и тур му пожуте“*). (Исто)

В) **Данић као лекар-хирург.**- Милан Јеличић је и о Данићу као лекару писао језгровито, информишући нас о кључним моментима из његове професионалне каријере: Као војни стипендиста Краљевине Србије, године 1911. нашао се на студијама медицине у Минхену. Студије је прекидао због познатих ратова (1912-13. и 1914-18), што значи, да је учествовао и у Албанској голготи и у пробоју Солунског фронта. Медицину је завршио у Берну 1922. Две године је радио у Београду, потом у Нишу читаву деценију, где је водио хируршко одељење Војне болнице. Када је пензионисан санитетски генерал др Михајло Петровић, његов учитељ хирургије из ратних времена, наследио га је на дужности шефа Хируршко-ортопедског одељења Главне војне болнице у Београду. Истовремено предавао је два предмета на Медицинском факултету: *Ратну хирургију* и *Хирурику пропедевтику*. Између два светска рата написао је и објавио највећи број стручних радова. Априлски рат је дочекао као главни хирург Југословенске војске у чину пуковника. Са војском се повлачио према Босни, где је заробљен и враћен у Београд, па наставио да ради под окупацијом. Овај биографски преглед, Јеличић закључује: „Због сарадње са Космајским одредом 1942. године интерниран је у Нирнберг у војни заробљенички логор југословенских официра. Овај логор је 1943. године премештен у Хамелбург.“ (Васиона, Јеличић 1989: 2)

Брана Димитријевић је овај део Данићеве биографије допунио веома занимљивим подацима који се односе на њега непосредно а неки и посредно, износећи податке о раду ратног санитета, на челу са већ поменутиим др Михајлом Миком Петровићем, пошто је уз њега од лета 1914. године у санитету Моравске дивизије: „Од тада па до краја Великог рата неће се растајати. У Данићу је Петровић нашао асистента, талентованог хирурга практичара, ученика у најдревнијем смислу те речи. За Данића ће постати више него ли отац, те ће му овим речима посветити своју невелику књигу: '... успомени свога покојног учитеља (...) кога сам много поштовао и много волео и коме ћу увек остати благодаран за све што сам од њега научио.' Битна разлика између ове двојице биографа је у вези са Данићевим хапшењем од стране Гестапоа и интернирањем, о чему сам напред већ писао.

Ратни пуковник Марковић, потоњи санитетски генерал, у свом ратном дневнику помиње Данића само једном, и то као луцидног младића. Када је један од српских авиона пао, пилот и официр кога је возио, остали су неповређени а авион је сав раскомадан: „Данић на то рече да Србин без ћускије не може да погине.“ (Димитријевић 2007б: 369) Данић није ту био једини студент медицине, Димитријевић неке и помиње, па заокружује ову своју причу: „Ноћу, када није било рада с рањеницима извођена је обука студената, што је трајало до 11 часова.“ (Исто)

По Димитријевићу, Данић је дипломирао 1923, а не 1922. године, како нас је информисао Јеличић, што може да буде и штампарска грешка код једног од њих. „...У војску је ступио као санитетски поручник, да би недељу дана касније, због ратних заслуга, био унапређен у чин капетана друге класе. а постављен за секундарног лекара на Петровићевом хируршком одељењу Главне војне болнице у Београду. Године 1927. и формално завршава специјализацију хирургије, јер код Чиче признавања специјалистичког стажа унатрашке није било. Унапређен у чин капетана прве класе, постаје шеф хируршког одељења армијске болнице у Нишу.“ (Димитријевић 2007б: 370)

Додајмо још неколико детаља из мемоарских записа који се односе на студије и медицинску праксу. О томе како је положио Физику, први испит, и то код славног професора Рентгена, свима познатог имена, по Х-зрацима које је открио. Ево како је Данић то у шали сарадницима описивао. Најпре их је упућивао на уџбенике, коментаришући их да су лоши, само је један уџбеник мало похвалио али он је на енглеском. Да би разумели савремену Физику, Рентген је препоручивао да најпре код асистента Вагнера упишу и савладају Вишу математику: „Е ту нас је лепо дотукао. После њега (тог часа –Ћ.) на предавања све мање и мање света. Био је досадан предавач. У другој сали код ..., седело се и на степеништу.“

Потом описује како је текао сам испит: „Мене мора да је Рентген запазио да сам долазио на предавања. Када је дошло време испита, било нас је четрнаест, ја сам био други са краја, испред мене нека фројлајн, а иза мене пољски Јеврејин Харец. Како је ко ушао, не би прошло ни минут, а ево га назад! Падали су сви редом!

Уђе та госпођица, а ја за њом да се припремим. А унутра Рентген и његова два асистента, седе за столом, пустили сви браде, к'о страшни суд! Не знам шта је све питао госпођицу, кад дође питање 'Х-зраци', а она поче, 'Х-зраци или Рентгенови зраци ...', 'Sufficit', прекиде је Рентген (говорио је често латински). Фројлан се нешто унервози, Рентген јој пружи индекс, она поче, 'па шта, па како...', а асистент Вагнер јој приђе, 'изволите молим Вас овуда'. И изведе је! Ја премро.

'Хер Данић!', загрме Рентген, 'Ј-а-а-а', одговарам, 'Само бодро!', подвикну ми. (Ово је Профа причао на немачком и на крају би се испрсио као да је у строју). 'Чекај чича', мислим се, 'само када си се одобровољио, биће лакше'. А опет сам се бојао, не само ја, него уопште ми медицинари били смо слаби са математиком. И само сам бога молио да ме не пита нешто где треба нека формула. И ево, туп, прво питање, не знам више шта је било, али има формула! Ја причам, причам, он клима главом, ја таман мислим све добро, кад он, 'И молим Вас, напишите, дајте ми формулу за то!'. Ја шта ћу, окренем се ка табли, узмем креду, почнем, 'х... једнако...', а њега једнако чујем отуда, 'Јаа...ја...', па мислим, 'јебем ли га, има ваљда неки разломак!'. Па повучем једну црту, тако тол'ку (ту Профа одмери рукама једно метар), и...станем! А он, 'па ево лепо сте малочас рекли...' И миц по миц, мало он, мало ја, и то багами испишем! Питао ме је још нешто мало, па ми пружи индекс и рече, „Danke Herr Danić!“ Бого мој!

Ја нисам ни био свестан како сам изашао. Само што сам стигао доле до улаза, кад ево га, стиже ме Харец, зајапурен, озлојеђен, виче, „Der Mensch ist doch verrückt! (Овај човек је ипак луд!) И њега је оборио.“ (Васиона, Мијић 1989. 16-17)

Отуда се кроз прочитано штиво провлачи да је Данић положио Физику као једини из целе групе. Ова Данићева прича о значајној епизоди из његовог живота, дата је у ширем изводу, не случајно. Она сведочи да је он целог свог живота носио у себи и глумца. Прича је испричана и од др Милана Мијића забележена као својеврсни одломак из неке монодраме, уз три језика и гестикулацију, да би се слушаоцу-гледаоцу створила што импресивнија атмосфера, и то од учесника, сада у улози глумца.

О томе сведочи и Јеличић у посебном мемоарском запису: „Професорова казивања тешко је дочарати на папиру јер су била праћена различим погледима и гестикулацијом - познато је на пример његово намигивање и чешкање испод тек мало подигнуте беретке или шешира.“ (Васиона, Јеличић 1989: 14) Није искључено, да је и аутор треће Данићеве биографије („В“), пародије, имао прилике да гледа и слуша цитирану Данићеву причу о положеном испиту код Рентгена, пошто су оба потенцијална аутора, Винавер и Ђорић, његови школски другови, уз то Ђорић и колега - лекар.

Ево како те студије Данића - главног јунака своје пародије, „В“ описује: *Пошто виде да од глумачког заната,/ Тешко је живети, онда овај бата,/ Свом снагом се баци сад на медицину,/ Ко што доликује славног оца сину!/
Из Минхена пређе на швајцарске школе,/ Да изучи све што неутралци воле,/*

И да и швајцарске кравице помузе,/ Пошто му свилене раскопчају блузе. („В“ 2014: 909) Без обзира што га ови стихови приказују и даље као глумца - љубавника, пародира се и то, јер је све то сврстано у грубу улогу - швалера, како га је још у претходном одељку, окарактерисао, да не кажем жигосао: Швалерај к'о дете частволат је знао,/ О чему је јасне доказе тад дао! (Исто:907)

Данићу, двојнику, за разлику од историјских чињеница, у пародији признаје хируршко искуство из рата: *Кроз ратове за све време ратног стања,/ Он покупи много хирушкога знања,/ Код Миклоша старог и код Де-Мервена,/ Ради к'о кртица, не треба му смена.* (Исто: 909) Напред смо дали довољно доказа о Данићевом хирушком напредовању као војног лекара, од младог стажера код Миклоша до заузимања његовог места челног човека југословенског војног санитета у краткотрајном Априлском рату. Међутим, као изврнута рукавица, тај међуратни успех у каријери, хирурга и официра, у пародираној биографији има сасвим другачије одзвоне: *И сад чувен поста хирург доктор Рада,/ Кад научи добро и ножем да влада,/ Па је скупљ'о друштво, докторе што пију,/ Док жена изучи добро оклагију.* У десетак стихова је у овом одељку напред већ описао Данићеву љубав верну из Ниша и његове пријатеље, њој је поема и посвећена, те је ова *оклагија* само пародијски природан след догађаја. Хирурге и данас прати глас да воле после операције да попију по коју чашицу, а и офицере из тог времена, тако да је то опште место, често присутно и у књижевним делима. *Народу је своје користио јавно,/ Опериса многе болесне и здраве,/ Понајчешће људе, волове и краве,/ Док га једни грде, други га баш славе,/ Ћуте само они што сасвим заглаве! Секао људима прсте, ноге, руке,/ И то без рекламе, без хуке и буке.*

Овде пародичар прелази на из биографија познато хапшење од стране Гестапоа и одвођење у немачки логор за југословенске офицере: *Свој хирушки барјак цео је развио,/ И од жена редом обљубљен је био,/ Док га у сред рата, банбадава, цабе,/ У немачки логор одведоше Швабе.* О Данићевој логорској хирушкој пракси, пародичар наставља у истом тону: *И тамо је Рада бравуре правио,/ То сведочи сваки ко је оздравио./ Било да питате сво нирнбершко робље,/ Ил' да посетите и лагерско гробље...*

„В“ не пропушта да припреми читаоца за наредни одељак поеме (*Астроном*), те у стиху коментарише оно што је једног хирурга одвело према погледу у небо, што нам је из претходних биографија већ познато, дакле о томе како је Данић заволео Астрономију: *Далеко су умни пути доктор Раде,/ О томе се писат' још много имаде,/ Ал' је у Нирнбергу, то сви Срби знају,/ Он астрономије уфатио мају./ Кроз немачке књиге и стрпљење наше,/ Звизну доктор Рада право у звездаше!*

Тај одељак (*Доктор*), пародичар завршава повратком на породичну тему: али ћу се ја њој вратити у посебном одељку, ако буде било дозвољивог простора у прилогу за то. О хирургу Данићу, овај одељак завршавам сведочењем поменутог Американца кога је оперисао у логорској болници,

после једног неуспешног покушаја да се логор ослободи: „Др Данића упознао сам 1945. као немачки ратни заробљеник у хамелбуршком ратном логору, где се налазило неколико хиљада заробљених југословенских официра. Он је тада био најстарији санитарски официр логорске болнице./ У логор сам донет као рањеник, судбином и добром срећом у руке др Данића. Наиме, горњи део бутине прострелио ми је из близине један неначки војник. Било је то око 17. марта 1945, при покушају ослобођења логора од стране наше тенковске јединице./ У логорској болници бригу о мени преузео је др Данић, а имао је само папирне завоје, стони нож и неки анестетик./ Око 7. априла једна друга америчка јединица је напала логор. Уклонивши логорску стражу, заувек је ослободила све заробљенике. Мене су авионом пренели у Франкфурт, затим у Париз и најзад у САД, где сам се после осам месеци потпуно опоравио, из докумената током лечења види се да ме је др Данић сјајно оперисао.” (Васиона, Voters 1989: 4-5)

Г) *Данић као астроном - аматер.*- Брана Димитријевић, више узгред, пише о овој теми а Јеличић је у Васиони започиње, да би бројним детаљима биографију илустровали његови ђаци и пријатељи. „Радећи као лагерски лекар упознао је астронома Перу Ђурковића, који ће га јако заинтересовати за астрономију. Ово велико пријатељство, ученика Михајла Петровића-Миклоша, хирурга и Михајла Петровића-Аласа, математичара, много је значило за наше Астрономско друштво и потрајало је све до смрти професора Данића. (...) Велики део послератног времена професор Данић је посветио астрономији. Још пре покретања рада Друштва доста се ангажовао на превођењу Стремтреновог 'Уџбеника астрономије', на посматрању небеских тела и популаризацији науке.“ (Васиона, Јеличић 1989: 2) Потом то конкретизује и илуструје: обнова Друштва 1951.; године, на чијем челу био је 15 година, а потом и почасни председник. У Уређивачком одбору *Васионе* био је од 1956. до смрти. „После престанка са радом у СИВУ-у доста се заузео на подизању Народне опсерваторије 1964. и отварању Планетаријума 1976. године. Управник Народне опсерваторије био је од 1965. до 1977. године. Својим ангажовањем на различитим трибинама, у средствима јавног информисања, писањем за *Васиону*, радом у Друштву, вишекомпонентним радом са младима - професор Данић је ушао у ред наших највећих популаризатора астрономије.“ Посебно наглашава поклоне Друштву (телескоп „Отвеј“, библиотека). (Исто)

Један од првих чланова и сарадника у Друштву, академик Татомир П. Анђелић о томе пише: „И тамо сам нашао једног преданог и неуморног човека у свим активностима Друштва везаним за драгоцено ширење научних знања из астрономије, иако је био угледан и успешан лекар. Тај необичан човек је био др Радован Данић. Свако од нас у контакту са њим морао је осетити његову просто неограничену љубав према астрономији у коју је био добро упућен. Тако смо се упознали и спријатељили. Истина, он је био један

од важних организатора и иницијатора у Друштву, који је жртвовао доста труда том послу, што ја нисам могао.“ (Васиона, Анђелић 1989: 3)

Што се тиче трећег биографа, за сада непознатог пародичара, он својег јунака види више као шарлатана него као човека посвећеног популаризацији науке, пошто то није струка ни његовог јунака: *У улици древној Страхинића Бана,/ Има једна кућа висока, узана,/ На другоме спрату живи лекар војни,/ На њему су значке и знаци убојни. (...) У тој кући лепој, на другоме спрату,/ Опсерваторију начини богату/ Знаменити лекар доктор Динић Рада,/ И његова жена, симпатична, млада./ Он је из Немачке донео дурбине,/ Па сад на балкону изводи вештине,/ Целу ноћ у руци држи гаће мушке,/ И на леђа лежи или потрбушке,/ И докле зној страшни к'о потоком јури,/ Он са женом сву ноћ у телескоп зуре.* („В“ 1989: 910)

Потом у поему укључује публику, „малограђански“ Београд, који се подсмехује свом суграђанину који ради нешто што није за хвалу него за подсмех: *Српски народ ружно гледа на те ствари,/ Мисли на балкону Рада се башикари,/ Док он грешник, знојав, уз стотину штета,/ Кроз дурбин са Десом по Месецу шета!/ А народ се скупља, кроз прозоре вири,/ Целу ову сцену пакосно сеири.* (Исто: 912-913) Мало му је што је у своју „трудбеничку работу“ укључио своју супругу Десу, него у то „беспосличење“ укључује и своје госте: *Чак једном кад беше код њега вечера,/ Он све госте редом на балкон истера,/ Свак' на леђа лежи, кроз телескоп гледи,/ И мора да види што Рада нареди./ Јупитер, Сатурнус, Марс, Месец, Венера,/ Све то редом Рада кроз дурбин протера,/ А тек јадни гости гледе сваку тачку,/ Уствари не виде ни шарену мачку,/ Али, повлађују домаћину ипак,/ А у себи мисле: Ево ти га, шипак.* Старији из пажње према домаћину не реагују на то али зато омадина „искреније“ наступа: *Тако наш астроном, добричина стара./ Васионом шиба и ветрове ствара,/ Док му од гостију, махом даме млађе,/ Јадикују што их ова беда снађе.* (Исто) На овакав „гостољубиви циркус“, аутор увлачи и васиону, тражи од ње да протестира на овакве поступке „старе добричине“: *Све ово гледају гости са балкона,/ Уз звучне ефекте различнога тона,/ Па се не зна дал' им то радио свира,/ Или васиона јавно протестира./ Што је сада поч'о један хирург стари,/ И у васионске да се меша ствари,/ Док планетни систем ни пре к'о ни сада,/ Не пожеле да нос свуд завлачи Рада.* Био сам слободан да у претходном цитату исправим очигледну техничку грешку, написано преко раздвојим у пре к'о. (Исто)

„В“ затим упозорава да „астрономија није ни ствар проста“, потребно је стручно знање, па кад се оно савлада, купује се алат за посматрање (телескоп), па тек онда, каже „В“ у свом пуном сјају као пародичар: *Па чучиш и лажеш нас до миле воље!* (Исто) Пошто јунак његове поеме није по струци астроном, нормално је да му се током рада на телескопу дешавају разне „астрономске догодовштине“, те једну од њих „В“ овако описује: *Ал' несреће страшне да ти је видети,/ Доктор Рада само ако не примети,/ Да је бубашваба у телеском стигла,/ И свих осам својих ногу у вис дигла./ Ту се једна таква направи галама,/ Од које се тресла васиона сама./ И сви*

астрономи светски су сазнали,/ Да се на Сатурну пожари јављали,/ Да цела планета у пламену гори,/ И судар с Месецом да ће да се створи! (Исто)

Наводи још једно „астрономско откриће“ свог јунака, које му је донело углед, бирају га за председника Астрономског друштва: *Им'о је и Рада открићења нова,/ Виде реп од мачке са суседног крова,/ Па нама објасни да испред Месеца,/ Комета некаква Земљи пут пресеца./ Због тог мачјег репа са суседног крова,/ Дође нашем Ради и титула нова,/ Астрономском друштву престонога града,/ Сад на чело дође доктор Данић Рада! (Исто: 911-912)*

Његовом јунаку то није довољно, те га „В“ представља и као опасност по старе другаре, у које и себе убраја, да ће их све у његово Друштво уписати и тако намамити да само „у небо преко телескопа зуре“: *Он председник поста, па сад чак шта више/ Прети све нас редом тамо да упише,/ Мада за све ово ми му нисмо криви,/ И нећемо тамо, ни мртви ни живи./ Он свакоме хоће дурбин да утрапи,/ Да у небо зуре докле не излапи./ Тако доктор Рада све нас редом плаши,/ И по целе ноћи на месецу јаши./ Пријатељи стари га моле да се тога окани, да се одморе уз музику, „макар на клавиру“: Пријатељи стари од срца га моле,/ Да већ једном сјаши с тог месеца доле,/ И да пријатеље остави на миру,/ Па да се одморе макар на клавиру. (Исто: 912)*

Завршни дистих трећег одељка (*Астроном*), има сличну „аргументацију“ као код првог, тамо је употребио израз „тур му пожуте“ а овде, видећете из цитираног дистиха: *Јер од кад им прети све више и више,/ Пријатељи од стра' сви пролив добише. (Исто)*

Овде је права прилика да цитирамо шта на ову тему каже његов славни колега, лекар Исидор Папо: „Између многих научних области које је познавао, нарочито је волео астрономију. Ту своју љубав преносио је и на своју околину. Нама, његовим колегама, често је тумачио разне астрономске феномене, позивао нас да заједно гледамо на телескоп звијезде и разна небеска тијела и небеске појаве и ми смо то врло радо чинили, јер је при томе знао да лијепо и забавно прича о оном што смо гледали. Његова љубав према астрономији није била случајна. Она је потекла из његове отворене људске природе која је дизала поглед према висинама и пуштала га у далека пространства, много шира од улице између куће и радног места.“ (*Васиона*, Папо 1989: 19)

У пет дистиха који су без наслова издвојени као нека врста поговора *Биографији славног трудбеника*, за сада, колико ми је познато, непознатог аутора, позивају се читаоци на сарадњу, не само да читају, већ и да дају нове податке о др Данићу, тако да на моменте падају на ниво пасквиле: *Изнели смо овде све податке вама,/ Што познати беху до вечерас нама./ Ко што више знаде о Данићу Ради,/ То нека напише покрајинској влади,/ Или нек' пришије на тур му позади,/ Ил' његовој нека јави млади../ А биографија ова нек' се чита,/ Свуда где вас когод пита ил' не пита./ Нека свак' испуни тако дужност своју,/ И- наставиће се у наредном броју.*

Д) *Данић и лекари из мог краја*.- Нема тема којима сам се за наше скупове и зборнике бавио а да нисам мање-више писао о људима и догађајима из свога завичаја, Темнића, у којем сам рођен, Параћина, где сам радио и где сада као пезионер живим, или из оближњих општина, па макар да је та веза била само преко неких асоцијативних момената. Двојица мемоариста из *Васионе* били су Данићеви блиски познаници, реч је о академику др Сави Петковићу, чувеном урологу, пореклом из Ћићевца и др Добривоју Васићу, лекару из Варварина. Обојица су га, стицајем различитих околности, рано упознали и са њим остваривали, различитим поводом, дугогодишње контакте.

а) **Др Сава Петковић** је Данића упознао још у свом детињству, а потом код њега као војник стажирао: „Професора Данића упознао сам као ђак, за време његовог службовања у Нишу, где је био шеф Хируршког одељења Војне болнице и оператор у санаторијуму мога оца, покојног др Драгутина Петковића.(...) Случај је хтео да после свршених студија медицине будем код њега на стажирању као ђак редов, односно ђак каплар. Самном је био на стажирању и мој друг, касније кум, др Михаило Жикић, хирург. Код Професора смо провели 6 месеци, почев од пролећа 1936. после чега сам прекомандован у Бохињ. Професор Данић је био врло строг шеф одељења. Како је само жестоко псовао и грдио неке гардијске офицере, који су били слободнији према сестрама на одељењу. Иначе је најчешће био насмејан и спреман на шалу. Из тих дана је и моје сећање како је лепо изгледао у свечаној војничкој униформи спремајући се за одлазак на отварање магнета у Очној клиници, која се налазила у згради Прве српске болнице (у ул. Џорџа Вашингтона) коју је водио професор Ђорђе Нешић. (*Васиона*, Петковић 1989: 20)

Академик Петковић нас је задужио сећањем на Данићев загонетан исказ о односу медицине и астрономије: „На нечије питање да ли је лепша медицина или астрономија, одговорио је: Ставите око на ректоскоп, па онда на телескоп, па просудите сами.“ (Исто) Оценио га је као врло способног хирурга (врло начитаног у струци), одличног учитеља, објективног, праведног и доброг човека. (Исто)

Запазио сам и сачувао из теренског рада једно писмо др Саве Петковића свом рођаку из Бачине код кога му је одрастао син, да у разлоге око тога не улазим, у којем сина грди због запостављања студија и раскошног живота, те сам га се сетио при читању прилога о Данићевој немирној младости. Млади Дана је био „цвеће“ према Савином сину Беки. Отуда слобода да га у копији приложим овом раду. Старији Бачинци га се сећају по надимку Бека, уз још један неугодан додатак, као дечака са бујном маштом, уз то, и као доброг играча у сеоском фудбалском тиму. (Прилог 1) Истини за вољу, његов син је почетком овог века имао приватну клинику у Београду. Недавно је умро и сахрањен у породичној гробници на гробљу у Ћићевцу. б) **Др Добривоје Васић**, лекар из Варварина, упознао је Данића још као дете у Дому здравља Стари град у Београду, где му је радила помајка а Данић је ту

1953. хонорисао. Каже да га је одмах импресионирао. („Својим изгледом јако ми је личио на Роберта Коха.“) Укључио се међу посетиоце његових предавања из астрономије, те у својим сећањима даје и неколико занимљивих опаски, па и целовитих детаља:

„Његови разговори са нашим професионалним астрономима, нарочито са Пером Ђурковићем, за мене су били право откровење./ Данићево познавање језика било је врло велико. Долазило је до изражаја у многим разговорима са странцима, који су посећивали Народну опсерваторију, која је иначе, нарочито дању, одлично видиковско место./ Једном приликом заједно смо сишли до доњоградског амама где је требало да се монтира планетаријум. Његова прича у неуређеном простору око амама о будућем планетаријуму била је права фантазија./ Данић је био врло комуникативан и пријатан човек. О његовој духовитости се причало. У његовом друштву није могло бити досадно. Његов хумор је био хумор озбиљног човека, а он једини засмејава из дубине./ И данас са радошћу евоцирам успомене на тог великог лекара, човека и љубитеља неба. Када се нађем на Диздаревој кули он ми је често пред очима. Видим га како иде испред мене по стрмом степеништу, како на тераси озбиљно објашњава неке детаље из астрономије, како се шеретски смеје, како прича о β Лабуда и Срцу Карлову, како са пажњом и пијететом прилази телескопу и некако нежно рукује с њим.“ (Васиона, Васић 1989: 3-4)

Данићева љубав према музици, књижевности, посебно поезији, затим филозофији, при чему Васић наглашава Брану Петронијевића, познати су и из сећања других. Међутим, уз цитирање стихова из Ракићевих песама („Симонида“, „Жеља“), има и један коментар који заслужује пажњу и има специфичан додир са темом коју ја сада обрађујем: „Знао је лепо да прича о књижевницима и њиховим делима, али и о неуспелим астрономским епизодама у њима, на пример о појави младог Месеца на истоку.“ (Исто)

У књижевности, посебно када је уметничка проза у питању, добро је да се аутор на изврстан начин упозна са наукама које га ближе упућују на ликове и радњу; од песника се то мање очекује, пошто се песма углавном измашта на основу језичких конструкција поетских творевина. Очекивати од песника да зна детаље о небеским догађајима, при употреби имена планета и слично, излишно је. Песник треба да изрази своја осећања, астрономи нека у својим стручним текстовима објашњавају шта се стварно у васиони дешава. У мом прилогу се управо о томе ради. Имамо историографске прилоге, имамо мемоарску грађу, имамо једно специфично књижевно дело - пародију. Први радови пледирају на истину, другима не морамо у потпуности веровати, па их зато упоређујемо, у трећем случају коришћена је истина само у главним цртама, остало је измаштано, садрже уметничку истину, њој читалац верује на другачији начин, свиђа му се или не свиђа, узбуђује ли га или оставља равнодушним.

Ћ) *Данићев приватни живот.*- Јеличић је свој прилог - биографију др Данића завршио са још неколико података о његовој личности: да је „за

самопрегоран рад био одликован више пута“, нагласивши: „и пре и после рата“; да је последњих година живота често побољевао, да је умро 4. јуна 1979. године, те да је сахрањен у породичној гробници на Новом гробљу у Београду. (*Васиона*, Јеличић : 2) Без обзира што је тежиште овог прилога на друштвеном ангажману др Данића, чињеница је да се за боље разумевање његових друштвених активности, мора нешто рећи и о његовом приватном животу, утолико пре што његов двојник из поеме не би могао ни да буде у основи остварен и тај лик извајан значајним контрастима из маштовитих асоцијација реалног и чисто измаштаног материјала, без чега би ту било мало или нимало естетског. Пошто сам основне податке о др Данићу напред већ дао, сада ћу текст најпре допунити измаштаним подацима из пародије, па ћу их потом контрирати подацима из мемоарских записа млађих савременика из *Васионе*.

Почећу од женидбе, пошто народ каже, да је нежењен човек, човек без жене, само пола човека. „В“ је свестан тога, те је своју поему-пародију посветио Данићевој супрузи, „бољој половини“, код његових млађих познаника популарној „тетка Деси“. Своју супругу је упознао у Нишу, где су се 1926. венчали: *Па кад школу, најзад, заврши у Берну,/ Он после у Нишу срете љубав верну./ Те му кум постаде неки доктор Јаша,/ Што кући долази у пратњи гајдаша./ (Ово беше само због потребе стиха,/ Док уствари није оваква му психа,/ Јер и он је лекар од старог типа,/ Дијагнозу ставља само кад опипа,/ У друштву понекад воли и да слаже./ Али ми га знамо, то му не помаже.)* („В“ 2014: 909) Ова опаска о „куму Јаши“, открива аутора, као лирског субјекта, спремног да уз чињенице из стварности, користи и оне из своје маште, као што „куму Јаши“ овде због риме придодaje „гајдаше“. Овде је у питању рима, тамо бројни други елементи (биографски у првом реду), естетским потребама уподобљени.

Након четврт века брачног живота, од којих је најтежи био онај ратни (1942-1945), на основу познатих животних чињеница, њихов блиски познаник ваја нове ликове овог брачног пара, с тежиштем на мужу али, из разумљивих разлога, потребна му је и „тетка Деса“, да би контрастним ефектима поткрепио реалне и измаштане чињенице из *Биографије* свог главног јунака. Пошто га је још у детињству, у најранијој младости оптужио за „швалерај“, што значи да је од тада „примећено“ да је „несталан у љубави“.

У *Посвети*, оној њеној нецитираној половини, стоје и ови стихови који нуде асоцијативе („зулumi“, „земља луда“, „туга и смех“) постреволуционарног, послератног времена, када је, по природи ствари, грађански сталез лоше прошао, што је опште познато и не мора се овде разлагати, у посветним стиховима је то само назначено и нека на томе остане: *Па да их обоје Господ Бог поживи,/ Мада за зулуме ми им нисмо криви!/ Ох, Господе благи, да смешнијег чуда,/ Шта ће све да трпи ова земља луда,/ И шта све се на њој ту и онде нађе,/ Од туге и смеха свашта да те снађе!* („В“ 2014: 907)

Позивајући се на Његоша и парафразирајући га, аутор жали што неке ствари не сме да каже, пошто је живот кратак а њему се још живи: *К'о Његош сам прешо решето и сито,/ Па би да вам речем нешто сликовито,/ Жалим што је живот ови кратак много,/ Те ни о свачему причат не бих мог'о.* У таквим условима, он ће само пренети оно што је сазнала „мува што све краде“, што би могло да се преведе и као „варошке интриге“, о томе како је на површину таквог друштва („и овог и оног“) испливао „таленат“ јунака његове поеме: *Али ће ви рећи мува што све краде,/ Знања и умења толико да даде,/ Да се створи таленат доктор - Данић Раде!* (Исто) Дакле, аутор у функцији лирског субјекта нуди поему са малограђанским интригама, из чега је могла да се појави друштвена сатира, да није поменуо вишеструко верификовану личност једног друштвеног радника (*славног трудбеника* из наслова), тако да је у естетском погледу ишла повремено по нивоу памфлета, све до пасквиле.

Долазак из заробљеништва, искоришћен је за једну такву нискост, без обзира у какве је шарене стиховане обланде (универзално „двеће“) увијена: *Кад из рата после својој кући стиже,/ Верну љубу своју у небеса диже,/ Јер га је чувала, хранила к'о дете,/ У ропство му слала богате пакете./ То јој Рада никад заборавит' неће,/ Па с ропства изаша донесе јој цвеће.* (Исто: 910)

Последњи катрен, условно речено, пошто је пародија писана у римованим дистисима - дванаестерцима, је, рекао бих, у најмању руку близак пасквилу, пошто су дистиси контрирани тако, да први алудира на сексуални живот а други на финоћу која се крије иза задовољства у пићу: *(Он је увек пажљив у те посне дане,/ С те црквене тачке момак је без мане.) И љубав јој њену к.о цветак залива,/ Добрим црним вином или криглом пива.* Уверен сам да је „В“ био свестан тога, да је претерао, другачије се немогу разумети заграде у које је речено сместио, као да се од тих својих стихова и сам оградио.

Ту треба тражити бедну судбину ове поеме, она није била за јавност у овом облику, ако ни због чега другог, оно због овог дистиха. који је доводи до саме границе доброг укуса. Зато се и ја сада враћам на успомене млађих колега с којима се дружио и ученика којима је др Данић поклањао своја знања из астрономије, како су га они доживљавали као човека, па и у приватном животу. Све ми је ближе мишљење да је у питању радна верзија рукописа др Милоша Ђорића. Наставићу са два шаљива детаља из породичног живота који илуструју односе „тетка Десе“ и њеног супруга које нам је оставио Јован Грујић: За њу је везан догађај који показује исправност Професорове омиљене тврдње да кога не можеш да саветујеш, томе не можеш ни да помогнеш. Ја сам наиме, каже Грујић, поред савета Професора да се у то не упуштам, предузео кречење тетка Десине кухиње. Тврдио сам да је то очас посла - није то забога, Лувр. Није Лувр, али је Деса, одговорио је Професор и препустио ме „мојој судбини“. После неколико дана квашења, стругања, моловања и премоловавања, почео сам да мислим да је изгледа,

било нешто у том Професоровом упозорењу. Нарочито горе, на врху трометарских мердевина, где ми је више боје одлазило у рукав него што је остајало на плафону, почињало је да ми свиће да не треба брзоплето одбацивати мишљења компетентних хирурга, али било је касно јер је Професор сада само ретко свраћао у кухињу, и то некако баш онда кад сам ја силазио са мердевина са спасоносном мишљу да је ваљда готово. Тетка Деса би разгледала, напоменула фино, само још она тачкица тамо. Ја сам почињао да се пењем горе, а Професор да се удаљава ка свом кабинету. Заклео бих се да сам при том чуо да се кикоће и заклео бих се да ја те тачкице, ни горе са мердвина, нисам видео. Сав искривљен и укочен фарбао сам све редом у назначеном правцу са надом да ћу, ваљда потрефити и њих. Завршница је доситејевска, са поуком: Кад сам се једном из тога извукао, позвао ме је Професор у свој кабинет и уз чај и кекс, смејући се од срца, рекао: Е, па Микеланђело је знао зашто се мучио а ти зато што не слушаш савет! (*Васиона*, Грујић 1989: 7)

У првој причи је насамарен мемоарист, у другој „тетка Деса“, прва је испричана као сопствено искуство, друга као преузета и пренета од Професора: „Кад ме је оставио довољно дуго да промислим и извучем поуку, испричао ми је како је са својим пријатељима, при једном званичном породичном ручку, дао неприметно тетка Деси чашу за вино коју су они пре тога пажљиво пробушили при врху. Тетка Деса је била из богате нишке породице и јако је држала до етикеције, па је предузимала разне бравуре да прикрије вино које јој је капало на груди, али не испијајући чашу одједном, јер то није било пристojно. Кад је после много мука чаша испијена, они су услужно хитро налили поново. Објаснило се све тек кад они нису више издржали па су прсли у смех. Рекао је да је Деса била много љута; али сад, дошавши да са нама пије чај смејала се од срца. (Исто: 7-8)

О Данићевој животної завршници, остављено је више записа, од којих сам ја одабрао неколико. Најпре, дајем реч његовом имењаку Радовану: „... Обоје су се све теже кретали. Старост за коју је Професор често цитирао, ваљда Његоша, „куд ће грђе срамоте од старости“, чинила је своје. Последње две-три године говорио је да је за њега 'права одисеја' да се попне пешице на П срат. На Опсерваторију на Калемегдану скоро да није ни долазио, а то му је врло тешко падало, јер поред свега другог то је доносило и усамљеност. Све то и несносне болове у леђима, стоички је подносио. Кад год бих дошао у посету одмах би прешли на озбиљне теме, а све те недаће као да су нестајале. Интересовао се за збивања на Кули, шта раде млађи чланови, како им иде школа, факултет итд. Била је то готово очинска брига човека који је добар део живота, кроз бављење астрономијом и радом у Друштву, посветио младима.“ (*Васиона*, Р. Димитријевић 1989: 9-10)

„Марта месеца 1979. године са зебњом у срцу испратио сам Професора и тетку Десу у Мељине на климатско лечење. Моје стрепње су се обистиниле. Поред свих мука које стари људи имају приликом путовања, за време боравка доживели су и узнемирење које је донео разорни земљотрес. Срећом

нису задобили никакве повреде, али се Професор разболео, те је пренешен у Београд. Свестан је био шта га чека, али је све нас сараднике, који смо га посећивали, дочекивао са шеретским осмехом. Болест је неумољиво напредовала и последњих неколико дана приликом посета само смо се посматрали. Последњи пут смо се видели, дан пре него што је умро. Неколико тренутака био је при свести. Додао сам му посуду из које је пио воду. Очи су му одавале захвалност и показивао да ме је препознао. Нажалост био је то неми и наш последњи сусрет. Опет је изгубио свест, а ја сам тужан још мало поседео. Размишљао сам, наметале су ми се зле слутње – сутрадан су добиле лекарску потврду. Тако је из живота отишао професор Данић, изнад свега добронамеран, поштен, частан и храбар човек, који је вршећи и мисију популаризовања астрономије све чинио да животне путеве младих усмери ка племенитим циљевима. (Исто: 10)

Е) **Данић и Ђорић.**- Школски су другови, заједно са Станиславом Винавером, у Трећој Београдској Гимназији, у последње две године. Пошто о Данићу напред имамо доста изложеног биографског материјала, овде ћу нешто рећи о др Милошу Ђорићу. Уместо да преузимам податке из његових биографија, пренећу оно што је „Политика“, објавила 1975. под насловом „Умро др Милош Ђорић“, уз фотографију:

„После дуже болести, 21. јуна умро је у Нишу, а сахрањен 23. јуна на Новом гробљу др **Милош Ђорић**, лекар, новинар и преводилац.// Покојни Ђорић потиче из лекарске и књижевничке породице. Рођен је у Нишу 1893. године. У родном месту и Београду учио је основну школу и гимназију, а у време Првог светског рата отишао је као студент у рат. Ту се упознао са др Слободаном Рибникаром, санитетским потпуковником и каснијим директором 'Политике', што је после рата одлучило и његов позив: постао је професионални новинар, књижевник и преводилац.// Старијим Београђанима остале су у сећању његове убојите 'Београдске недеље' и изврсни дневни извештаји. Запажене су биле и остале у дугом сећању и многе његове пародије на стихове савременика, особито на поезију његовог колеге Станислава Винавера.// У Другом светском рату више пута је хапшен. Неко време је провео као логораш на Бањици.“ (С.П. 1975: 10) О др Милошу Ђорићу прилажем и најављено посмртно слово над његовим одром из пера др Милорада Михајловића, ражањског лекара, родом из Врапчана (Параћин). (Прилог 1)

Нисам случајно цитирао предњи новински текст и приложио посмртно слово над одром др Ђорића. Из њих јасно произилазе неке заједничке биографске црте: обојица су се у животу одушевљавали и другим активностима, не само својим позивом, Данић глумом и астрономијом, Ђорић новинарством и књижевношћу. Обојица су за време првих ратова били уз познате личности, лекаре широког формата, Данић уз пуковника Михаила Петровића - Миклоша, Ђорић уз потпуковника Слободана Рибникара. У Првом светском рату, Ђорић се занео новинарством уз

Рибникара, Данић астрономијом у Другом, у немачком логору, уз Перу Ђурковића, астронома. Духовитост је красила обојицу, само што су то на различите начине исказивали.

3. УМЕСТО ЗАКЉУЧКА

Пошто ми није био циљ да се опредељујем о томе ко је аутор пародије *Биографија славног трудбеника*, покушао сам да представим два лика, др Радована Дане Данића, као глумца-дилетанта, војног хирурга и астронома-аматера, у чему је имао вредне резултате, али и његовог имењака, на изванредан начин и двојника, у пародији, као рукавицу која има своје лице и наличје. Из историографских биографија и мемоарских записа у нашим очима, очима читалаца, израста горостасна личност којој ништа не може битно наудити, па ни пародија која није ни успела да се у јавности озбиљније пласира, колико је до сада мени познато. Не треба искључити ни могућност да се иза псеудонима „В“ крије и неко треће лице, а Ђорић, у чијој је заоставштини и нађена пародија *Биографија славног трудбеника*, само онај ко ју је сачувао за будућност, није дозволио да нестане. Можда му је послата, да је погледа и изнесе своје мишљење о њој. Не искључујем ни могућност да су у њеном писању обојица, Винавер и Ђорић, учествовали, пошто су били у пријатељским односима до Винаверове смрти. Без обзира што ми је најближе мишљење да је у питању радна верзија, вероватно Ђорићева, залажем се за даље истраживање на том плану, пошто за такве личности, каква је била ова тројка, сваки исписани папир је драгоцен.

Параћин, март-април ратне 2023.

ЗАХВАЛНИЦА НА ПОЗИВУ

Достижан јесте вид и с песничког вриска,
 Рајскога притиска: играказ није стид!
 Док сам још у слову, акростих ми је смер:
 Искушни Ахасфер гура ме к олову!
 Мисли с Васионе мере ми сновну цеђ,
 И уклањају глеђ док се не потоне!
 Тако ја голотрб стижем на астро-жур,
 Речни се јавља тур када ми слово сврб.
 И обичан шишмиш израња у чудо,
 Јер је време лудо, ратни је околиш!
 Европско вратило језив испушта крик,
 Вришти заумни слик: шило за огњило!
 И медвед се мери, уз врата, низ кров,
 Ћутке прихвата (п)лов, у себи се цери!
 У гори пишти птић, Европа оштар пућ,
 Утешни пућпурућ, час јарић, час козлић!

Ћутке и стрв и јав траже се по глини,
Историјске чини: ко је крив а ко прав!
Враћам се на баук, пуца огледало:
Европи зар стало да избегне јаук!?
Јаук утрошисмо кад време три за грош
Изискивало брош као свето писмо!
Развезује се чвор уз васионску коб,
Ту је духовни гроб, други уз зелен бор.
Истискује ме буђ с рециклажне згуре,
Метеори зуре а из Мораве смуђ.
Искушни Ахасфер нађе ме у слову,
Да служим олову, уз дупли акросмер.
Римовах се с вриска из игре – речји брид:
Достигао сам вид с песничког притиска.

Акростих: Др Димитријевићу/ АД Руђер Бошковић.

Прилог 1.

ПИСМО ДР САВЕ ПЕТКОВИЋА РОЂАКУ ИЗ БАЧИНЕ О ПОНАШАЊУ СВОГА СИНА СТУДЕНТА

Bg четвртак 20 XI 69

Dragi Čika Jedo,

Dobio sam t oje pismo i hvala ti. Dobih i Bekino pismo iz Padove i hvala mu.

Potreban novac 80 h lira bi on dobio od mene bez daljega a isto tako i od Ravasinija svakako, samo kada bi to bio siguran da je tako. Međutim ja više ništa njemu ne mogu da verujem. Tu je prelomno. Sada za kola /slušani auto/ stvar stoji obako. Dolazio čovek ovde u Bg i čak u Bačinu i tražio Beka. On duguje preduzeću od kojeg je uzajmio kola skoro 400.000 lira/800.000 dinara/ za najam kola je rje prešao 10.000 km i tri meseca. Pored toga duguje za slušanje kola jer osiguranje ne priznaju pošto su gume bile neispravne.

Oni traže da se plati. Nekako preko poznanaika pregovaram da samo se plati 800.000 din a da ne traže za slušana kola ništa. To bi se plaćalo u mesečnim ratama. Pokušavaju sve da mi izadju u su sret.

U protivnom pošto je Beka izgubio svaki kredit tamo ako se to ne uredi sleduje mu hapšenje u Italiji i ver. 1-2 god. robije jer je kola uzeo u najam za 3 dana. Po njihovoj tužbi ovde odmah bi mu oduzeli pasoš. Propale bi ne samo studije nego i sve.

Sve je to krio od mene. Je li to ispravan sin.

Pored toga nerazjašnjeno stoji šta je sa dugom od oko 250.000 lira/500.000/a za prva kola. I tamo ga gone.

Je li to ispravan čovek koji tako radi.

Majku je iscrpeo. Zašto Radi svoja provoda a ne radi studija.

Prof. Ravasini je podneo sve studije pored mene. Ne smem na oči da mu se pojavim. Obilazim taj deo Italije da ga ne sretne.

Je li ja to zaslužio. Da li je Beka bio gladan i go da je to morao da učini.

Ja više za njega ništa ne mogu da učinim sem poslednjeg što je a to je sledeće. Hoće ili neće najgvo je

1. Da se odmah zaposli u Švajcarskoj, Italiji ili "emačkoj kao radnik, fizički, ili bolničar šta bude.

2. Da za to vreme plaća otplatu mesečno ovim ljudima za kola

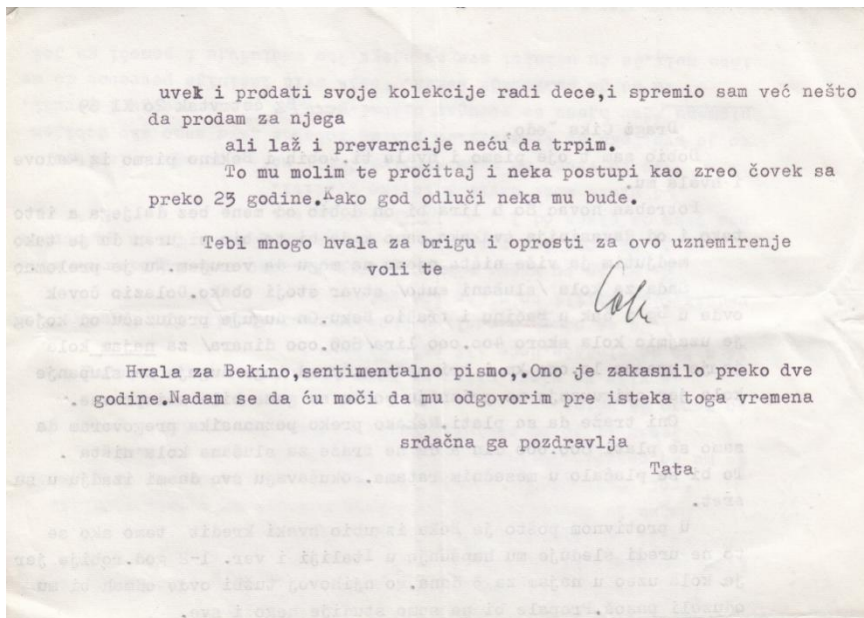
3. Za prve dve rate/oko 40.000 lira/ gledaću ja da ga zbrine nem tako da plaća od 1 jan. ili 1 februara on.

Od plate može živeti i toliko platiti.

Za to vreme ne može studirati ali može ppolagati ispite.

To je sve. Aka se promisli. Ja plaćam početne rate samo ako dobijem pismenu/jer njemu ne verujem ništa/ potvrdu o zaposlenju i zaradi.

To mu je poslednja šansa. Posle svih lažinije potrebno da me ista moli. Ja ću učiniti sve za njega što zaslujuje i pomoći ga još

Прилог 2.

(Прекуцано са тешко читљивог рукописа.)

ПРЕД ВЕЧНОМ КУЋОМ Dr МИЛОША ЋОРИЋА

Dr Млорад Михајловић

ДРАГИ МИЛОШЕ

У име Српског Лекар(ског) Друшта - Подружнице Ниш паде ми у део, - тешка дужност, - последњи поздрав с' тобом. Рођен си у Нишу пре скоро 82 године. Твој отац Dr Никола пореклом из плоднога Стига, - село **Смољинац**, после лекар борбеног духа – баџан, - сељакан, више силом политички у Ражањ, Варварин, Неготин, Шабац, Врање Скопље и т(амо) где си - летице, и школу учио. Гимназију у Шапцу и у III Београдској, медицину у Нансију и Тулузи. - Учесник ратова 1912-20 г, као студент и у II-ом Светском због окрутног (окупатора) – родољубивог става више пута хапшен - и у логор, у таоце (теран). На далеко познат као лекар и човек широког образовања, недостижан не само у медицини, - писац доброг броја разнородних књига и низ година Председник општине Земунске. Тебе смо на састанцима и конгресима увек радо слушали, имасмо и кога, - и шта да чујемо.

Ниси био познат као новинар јер под сасвим измишљеним именом - „Уздах Сутончић“, и ту сјајну каријеру отпоче од ране младости,- већ шездесет неколико лета. Слобододуман попут родитеља своји', - забаван – пун досетки и особитих доживљаја и разумевања не отступи Цару ни Ђесару. Твоји рески дописи жигосали су лоше појаве у друштву. - Као:

Вук да је учио у II-ој Београдској Гимназији, никад не би поставио правило: „Пиши као што говориш!“ - Јер наопако,- било би више псовки него читалаца и сваки би био познат не по имену и презимену већ по чикарини и надимку,- и да је: „Говори као што пишеш“, - био би највећи моралиста.

Министар Финансија (да је) ударио порез на бећаре и да је резнуо на псовке,- цео би народ, село и град, дао обиман приход државној каси.

Једна Инглиш Систер слушајући непрестано речи - „Мајка“ и „Бог“ у болничким и рањеничким разговорима закључила (да смо ми) добар народ пошто стално спомињемо Мајку и Бога. Према томе, није било тешко допасти се странцима.

Министар Морски,- ни видео море нити зна да плива, те остаје да чекамо Страшни Суд, да се Јадран узбурка, запенуша и јави на рапорт преливајући степеништа Министарства Војног и Морнарице.

Пита л' Држава на Батал Цамији (...) Батал Скупштину тог времена.

Или:- „Народни Оци грозничаво у Скупштини збуњени врућином, загрејани дискусијама, или обратно;- загрејани врућином а збуњени дискусијама изгласали скупштински додатак на коња. Шта ће Адмиралу коњ?- Да пројаше испред своје бојне јединице или да се на коњу превози с брода на брод. Стављен у положај браће што терају шајку: „Шором шајка а Дунавом чезе!“

Највећи твој новинараки подухват, Милоше, кад француски капетан, Карније, у хотел „Паласу“ уби Швајцарца Изелија. Афера узбуди - Београд и свет. Карније затворен , - смештен у старој Болници у Видинској улици - чувале га страже.

Био сам тада као медицинар тамо затечен и као сад да те гледам у белом мантилу, пролазиш поред свих стражара који те гледаху сумњичаво; ал' ти,- хладнокрвно - и не обазирјући се. Мислили најзад да то чиниш као задужени лекар и било - све у реду.- Ал' сутра, изненађење,- велика репортажа у „Политици“ са аутентичним изјавама затвореника!-

„Борило се па се уморило!“

Клонуо,- ал' не и духом.-

Племенита,- узор - супруга - надчовечно пропати,- бди над тобом, на нежним – слабаким (рукама),- Последњи 'зли' месеци и са сломљеном руком заоблеће,- даноноћно без престанка, без одмора и без санка,- као сен већ исцрпљена и испијена, па у страху,- колико пута: „Милоше, Милоше, је ли ти је тешко!“

Замагљене се очи широм отворише,- оштар поглед,- још оштрији одсечан одговор:

„Добро ми је,- и добру се надам!“- Хтео си да завараш и нас,- и себе.

Педесетпет година нашег пријатељства,- опет сањариш,- „У Београд да пођемо,(зар да) не обиђемо браћу,- пријатеље,- рођаке!-

И, све нас, - изненада,- сви у црно,. само ти у бело:- Стижје сурови гост.- не носи радост, не зна за милост,. већ сије,. јад и чемер,- поведе(са) собом откуда се нико и не враћа. Уцвељена Породицо, рођаци, кумови, другови, пријатељи,- жалите, имате за ким.- Али,- и утешите се, јер свакога ова чаша чека.- И,- шта је живот,- један мехур више!- Твој ведри лик, Милоше, као лекара, књижевника и публицисте светлеће покољењу.- Теби слава,- и, хвала,- Породици искрено саучешиће!

У Београду,

23.VI 1975. г

Ниш, Војводе Мишића 4- II

Др Милорад Љ. Михајловић

Извори и литература

- Бедов Др Драгана Ж.: 2018, Сећања на доживљаје из Првог светског рата и портрети савременика из Бележака Милоша Н. Ђорића, *Зборник Матице српске за књижевност и језик*, **66(3)**, 729-750.
- Бедов Драгана, Димитријевић Брана: 2014, *Биографија славног трудбеника*, /уводна белешка/, уз: „В“ /Аноним/: *Биографија славног трудбеника*, у: Развој астрономије код Срба, VII, Публикације АД “Руђер Бошковић”, **13**, 905-912
- Васиона,: 1989, Часопис за астрономију, главни и одговорни уредник Милан С. Димитријевић, година XXXVII, број 1, 1989, Београд.
- Витезовић Милован: 1996, *Симфонија Винавер*, Дерета/Просвета, Београд.
- Димитријевић Брана: 2007а, *Заслужна породица Данић - порекло, родослов, лик др Јована Данића*, у: Развој Астрономије код Срба, IV, Публикације АД “Руђер Бошковић”, **7**, 345-355.
- Димитријевић Брана: 2007б, *Др Радован Рада Данић – најбољи Чичин ђак*, у: Развој Астрономије код Срба, IV, Публикације АД “Руђер Бошковић”, **7**, 357-374.
- С.П.: 1975, *Умро др Милош Ђорић*, “Политика“, LXXII, 22168, (24.VI 1975), Београд.

A CONTRIBUTION TO THE STUDY OF THE BIOGRAPHY OF THE FAMOUS LABOURER AND DISTINGUISHED PROPAGATOR OF ASTRONOMY: PROF. DR RADOVAN DANE DANIĆ

The life and work of prof. Dr. Radovan Danić, is presented on the basis of the rich memoir presentation from the special issue of "Vasiona (Universe)" (1/1989) and the work of Brana Dimitrijević, which was compared to his character in the parody *Biography of the Famous Labourer*, an anonymous author signed with "V". It was also considered whether the author was Stanislav Vinaver or Miloš Đorić and it was concluded that it is probably Đorić's working version, but it is also possible that the author is a third one.

Key words: Colonel prof. Dr. Radovan Rada Danić, Surgery, Astronomy, amateur astronomy, biography, parody